

KLAPSTUK 83

Folkwang Tanzstudio 1928/1983 Het expressionisme in de danskunst

Het Klapstuk '83 is voorbij. Een gigantische organisatie in Leuven, waardoor een groot aantal internationale gekende groepen naar België zijn gehaald. Een uitstekend initiatief, omdat vele van de getoonde voorstellingen ons land anders waarschijnlijk nooit bereikt zouden hebben. Vanzelfsprekend kon niet alles op een zelfde niveau zijn, maar over het algemeen kan men spreken van hoge kwaliteit. Naast o.a. Merce Cunningham, Anne Teresa de Keersmaeker, Carlotta Ikeda, Dana Reitz, trad ook Suzanne Linke en haar groep de Folkwang Tanzstudio op. Daar zij een leerling is geweest van Mary Wigman en ook de Folkwang Tanzstudio een zeer bepaalde achtergrond heeft, ligt het voor de hand deze voorstellingen te plaatsen in een historisch kader.

De zin voor ritme

Aan het begin van de 20ste eeuw lag het balletterrein in Duitsland volledig braak. De afwezigheid van klassieke gezelschappen en het ontbreken van een traditie maakten dat de belangstelling uitermate geprikkeld werd door de moderne dansbeweging, die in de personen van Isadora Duncan en Ruth St. Denis, Europa overspoelde. Het hoogtepunt werd bereikt tussen de twee wereldoorlogen, gedurende de Weimar-Republiek. Als gevolg daarvan ontwikkelde zich in de jaren '20 in Duitsland de expressionistische dans. Uitgangspunt waren de theorieën van Emile Jacques Dalcroze en Rudolf von Laban. Volgens Dalcroze lagen gymnastiek, ritmiek en notenleer aan de basis van het fysiek en moreel evenwicht van het individu. Zijn methode was erop gericht de zin voor ritme te ontwikkelen door klanken om te zetten in lichaamsbewegingen. Dalcroze werkte zijn systeem uit voor de balletkunst, maar al vlug bleek dat het maken van choreografieën hiermee niet mogelijk was. Rudolf von Laban werkte het systeem weer verder uit en paste het aan de toneeldans aan. Hij ontwierp een danssysteem gebaseerd op zijn ruimte- en uitdrukingsleer. De nadruk ligt bij hem op het gevoel dat door het gebaar moet opgeroepen worden. Artiesten als

Mary Wigman, Kurt Jooss, Yvonne Georgi, Gret Palucca, Harald Kreutzberg en vele anderen, traden toen overal in het land op voor een enthousiast publiek. De Duitse *Ausdrucks-tanz* (expressieve dans), die zo duidelijk een deel was van de grote expressionistische beweging, bewees één van de belangrijkste vitale gistingen van de nationale artistieke scène van de jaren twintig te zijn. Eén van hun sterkste punten waren de solo-recitals.

Wigman, die eveneens als solodanseres debuteerde, werd snel daarna Duitslands meest fameuze danseres. Zij opende in 1920 een school in Dresden, de focus van de Duitse moderne dans. Met haar groep maakte zij wereldwijde tournees en afdelingen van de school werden tot in de VSA opgericht. Wigman was voorstander van de absolute choreografie en weerde daarom elke vorm van begeleiding uit haar werken.

De Groene Tafel

In 1927 werd in Essen in het Ruhrgebied een school voor toegepaste kunsten gesticht. Hieruit kwam in 1928 de *Folkwang Tanzstudio* voort, die geleid werd door o.a. Sigued Leeder, Fritz Cohen en Kurt Jooss. In 1929 werd deze Studio alweer opgeheven en werd een deel van de Opera van Essen, onder de

*Frauenballett
(Susanne Linke) —
Foto Georg
Schreiber*

